

Konferanse om kulturminner i kommunen – fra plan til handling

Velkommen til Riksantikvarens kommunekonferanse 16. - 17. september 2019, som er et samarbeid med Norges kulturvernforbund og Norsk kulturforum (NOKU). Konferansen tar opp kommunenes arbeid på kulturminnefeltet. Riksantikvaren har hatt en satsing (*KIK - kulturminner i kommunene*) siden 2011 rettet mot kommuner. Et viktig tiltak i KIK-arbeidet er at kommunene utarbeider kulturminneplaner. I arbeidet med disse planene er det oftest kultursektoren i kommunen sammen med frivillige, som er drivkraften. Derfor er det naturlig å presentere erfaringer og resultater av arbeidet sammen med våre to medarrangører.

Konferansen avholdes på Gamle Museet, Dronningens gate 4 i Oslo.

Frist for påmelding er ~~26. august~~ NY FRIST 30. AUGUST

Program dag 1 – 16. september

11.00 Registrering og servering av lunsjbuffet

12.00 Konferansestart og paneldebatt

Konferansier: **Anita Nordheim**, kultursjef i Høyanger

Klima- og miljøminister **Ola Elvestuen** åpner konferansen og riksantikvar **Hanna K. Geiran** sier noen innledende ord, før **Hege Knarvik Sande**, generalsekretær i NOKU, loser panelet med bl.a. statsråden gjennom en diskusjon om kommunenes rolle på kulturminnefeltet.

13.45 Pause med kaffe/te

14.15 *Kulturminner i kommunen*

Riksantikvarens KIK-prosjekt har som mål å styrke kommunenes arbeid på kulturminnefeltet. Et viktig tiltak er at kommunene utarbeider kulturminneplaner som skal vedtas politisk. Slike planer er gode verktøy for forvaltning av kulturminner, og øker oppmerksomheten og kunnskapen om kommunens kulturarv. Vi har samlet erfaringer underveis og utarbeidet *Riksantikvarens strategi for arbeid med kulturarv i kommunene*. **Leidulf Mydland**, avdelingsdirektør hos Riksantikvaren, forteller om satsingen og strategien.

Riksantikvarens KIK-satsing startet i 2011 og hele 90 % av kommunene har nå vedtatt sin plan eller har den under arbeid. **Gerd Fløde Bjørlo**, rådgiver i Eid kommune forteller om *korleis har vi lukkast med kulturarvsatsinga vår*. Et annet KIK-tiltak var tilskudd til ti nye stillinger som byantikvar for å styrke byenes kulturminnekompetanse. **Oxford Research** som

har evaluert ordningen, presenterer denne og **Tove Nordgaard** fra Levanger forteller om sitt arbeid som byantikvar.

Færder kommune så dagens lys 1. januar 2018 og består av de to tidligere kommunene Nøtterøy og Tjøme. Kulturminneplanen er et viktig verktøy i arbeidet med å ivareta historien og å skape en felles identitet for den nye kommunen, sier **Laila Rognaldsen**, kommunal- direktør i den nye kommunen.

Fylkeskommunene har gjort en stor innsats for å bistå kommunene. De har kommet med råd og hjelp i planarbeidet og har også arrangert kurs og nettverkssamlinger. Dette sier **Kirsten Indgjerd Værdal**, direktør for plan og næring i Trøndelag, mer om.

16.30 Byvandring – *se under*

18.30-19 Tilbake til Gamle Museet for litt enkel servering før vi avslutter ca. kl. 20.

Program dag 2 – 17. september

09.00 *Gode eksempler til etterfølgelse*

Danmark har gått foran i sin kommunereform og kan vise til gode eksempler på arbeid med kulturarv i kommunene, blant annet i *Kulturarvskommuneprojektet*. Erfaringene viser hvordan kulturarv kan bidra til god lokal utvikling og forankring av arbeidet i kommunenes plan- legging og andre aktiviteter. **Rie Søgaard Jensen** fra BARK Rådgivning AS forteller om den danske kommunesatsingen og om hvordan danske kommuner arbeider.

Det er òg mye godt kulturminnearbeid som gjøres her i landet, og det er mange lokale aktører. **Ellen Width** fra Midt-Troms Museum presenterer museet som utviklingsaktør i samarbeid med frivillige i prosjektet TRADopplevelser.

Mange gamle hus fortjener et nytt liv. **Toril Moltubakk** fra Møre og Romsdal fylkeskommune gir noen eksempler på ny bruk.

Norsk kulturforum (NOKU) er interesse- og kompetanseorganisasjonen for kultursektoren i kommuner og fylkeskommuner over hele landet. Generalsekretær **Hege Knarvik Sande** mener kultursektoren trengs også på kulturarvfeltet.

De frivillige har gjort en stor innsats med lokal kunnskap og engasjement i KIK-arbeidet i kommunene. Kulturminnene er ofte ressurser og fellesskapsverdier i lokalsamfunnsutvikling. Vi lever i et mangfoldig samfunn med rom for ulike kulturer. Frivillige organisasjoner har en viktig rolle i å formidle tradisjoner, kunnskap og fellesskapsverdier inkl. kulturarv og kultur- minner til nye medborgere.

Norges Bygdekvinnelag ønsker å sette fokus på inkluderingsarbeidet for å bygge tillit og bi- dra med å styrke tilhørigheten til minoritetskvinner i Bygde-Norge. Gjennom å skape felles møteplasser, aktiviteter og læringsarenaer vil de fremme minoritetskvinneres ressurser, kunn- skap og kompetanse og ta dem i bruk i lokalsamfunnsutviklingen. **Sosan Asgari Mollestad** fra Norges Bygdekvinnelag presenterer organisasjonens inkluderingsarbeid.

10.50 Pause med kaffe/te

11.20 *Gode hjelpere og godt samarbeid*

Kulturminner er fellesgoder. De brukes til å fortelle den lokale historien og finne steders egenart og historiske sætrekk, for så å bruke dette som ressurs for videre lokalsamfunnsutvikling. For å ivareta de fysiske minnene trengs først og fremst gode eiere, men òg dyktige saksbehandlere i forvaltningen, engasjerte frivillige, flinke museumsfolk, interessert lokalbefolkning – og ofte penger. Når dette er på plass, kan alt skje ....

De gode hjelperne som bidrar med penger er her representert med **Simen Bjørgen** som er direktør i Kulturminnefondet og **André Støylen**, direktør i Sparebankstiftelsen DNB.

Hva skal til for å skape nytt liv i gamle hus? Uten engasjerte eiere som er glade i kulturminnet sitt kommer man ikke langt verken med kunnskap eller penger. Vi har spurt **Anita Krohn Traaseth** som nylig er blitt eier av en gammel prestegård; *hva er det som skjer i Snertingdal?*

Kulturminnedagene er Norges største historie- og kulturarvsfestival med 300 arrangement og 70.000 besøkende årlig. Dagene arrangeres av lokale krefter og alle som vil kan bli med.

Man kommer langt med et godt samarbeid mellom kommune og frivillige. Her er ofte kultursektoren på ballen og **Gunhild Høvik Hansen**, rådgiver i kommunen, deler sine erfaringer med samarbeid med frivillige lag og museum om kulturminnedagene i Drammen.

Kulturvernforbundet koordinerer Kulturminnedagene og frivilligheten har en stor og viktig plass i bevaring og formidling av vår historie og kulturarv. Kulturminnedagene skaper muligheter for samarbeid mellom kommuner, museer, frivillige organisasjoner og private eiere av kulturminner. Kulturminnedagene er en folkefest med store ringvirkninger, mener **Nora Konstane Hansen** som avslutning på konferansen.

13.00 Lunsj og slutt – mat som kan tas med

16. september kl. 16.30 Byvandring (*krever påmelding, da det er begrenset med plasser*)

1. Vandring med Byantikvaren som guide langs Oslos havn. Besøk på *DS Børøysund* og *DS Styrbjørn* der Norsk Veteranskibsklub tar imot oss og gir omvisning. Norsk Veteranskibsklub er tilknyttet både Forbundet Kysten og Norsk forening for fartøyvern.
2. *Offentlige og private våpen i byrommet, en heraldisk vandring i Kvadraturen.* Bygningsfasader har ofte mye å fortelle om man bare hever blikket. Gjennom snart fire hundre år har huseiere og offentlige institusjoner satt sitt merke på bybildet. Et heraldisk våpen er for øyet hva et navn er for øret; et signal om identitet, eierskap eller slektenskap. Vi går disse merkene nærmere etter i sømmene, hånd i hånd med personene som satte dem opp og senere de offentlige etatene som satte sitt preg på byen. Omvisningen er ved Geir Nordhus, mangeårig styremedlem i Norsk Heraldisk Forening.
3. Vandring på Akershus festning med besøk på Akershus slott.